

mačkinjo kožo* (str. 42.). — »Uzrok električnosti, t. j. elektriko ima vsako telo že po narodi v sebi in sicer obojih, pozitivne in negativne* (str. 46.). — »Z kovinsko verižico* (str. 49.), in »z povečalnim steklom* (str. 78.). — »V valj vsiplji precej veliko kroglice* (str. 50.). — »Neoblepljen rob je pomazan* (str. 51.). — »Da se kaj takemu izognemo* (str. 52.). — »Ako izgubi oblak svojo elektriko s tem, da preskoči z njega električna iskra v drugi oblak, ali pa v bolj oddaljen predmet* (str. 54.). — »Najjednostavnejši barometer je priprava za v prejšnjem paragrafu opisani poskus (str. 63.). Takó tudi »O na takšen način gibajočem se protu pravimo* (str. 68.) in »prestrezati moreš ta plin v po konci stoječih posodah* (str. 86.) — „Vsled tega dvigne zunanji na kapljevino tlačeč zrak“ (str. 67.) — „Kmalu načne iz cevi uha-jati“ (str. 79.) — „Da se v zraku goreč vodik pretvarja“ (str. 82.). „Med laporom“ (glej Sket str. 31.) (str. 89.).

To in še tu pa tam kaj nezuatnega kazí sicer izvrstno knjigo le v toliko, ker se jezik ne ujema popolnoma z vsebino. Vender to niso hibe, temveč le nedoslednosti, katerih se naše šolske knjige kmalu odkrižajo. V obče so Senekovičevi „Osnovni nauki“ takó praktična knjiga, da bodo prekoristen pomoček pri prirodoslovnem pouku.

M. Cilenšek.

Prirodopis za ljudske in meščanske šole v treh delih. Spisal *Josip Hubad*, c. kr. gimn. profesor. I. del. Cena temu prvemu vezanemu delu je 70 kr. V berilo je vtisnenih 84 slik. V Ljubljani 1892. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. — Ta najnovejša šolska knjiga, o kateri utegnemo izpregovoriti še obširneje, odlikuje se po krasnih podobah, kakeršnih izvestno še ni imela nobena slovenska šolska knjiga. G. pisatelj jo je sestavil po načelih, izraženih v učnem načrtu za osemrazredne ljudske šole na Kranjskem in v popolnem soglasji z državnim zakonom ter z dotičnima ministerskima naredbama. Za danes samo še omenjamo, da popisuje v lepi besedi vsega skupaj 71 živalskih, rastlinskih in rudinskih vrst.

Pesmi, Zložil *J. T. Turkuš*. Gradec. Založil pisatelj. 1892. 48 str. Cena? — Ta zvezek obseza mimo posvete 21 pesmij, izmed katerih so bile nekatere že natisnjene. Pisatelj ima po nekod dobre misli, žal, da je pesniška oblika skrajno slaba. V pesmih beremo stike, kakeršne je naše pesništvo upravičeno že davno odslovido, mimo tega je naglaševanje prepogostoma prisiljeno. Zató nas ta najnovejša zbirka ni kaj razveselila.

XXVII. redni véliki zbor »Maticе Slovenske« je bil dné 22. m. m. Predsednik g. prof. *J. Marn* je v svojem nagovoru omenjal nekatere senčnih strani v minulem letu, zlasti kritike društvenih knjig, ki po njega mislih ni bila vselej „dovolj dostojna“, nató pa tudi veselih strani, in sicer stalnega napredovanja „Maticе Slovenske“, kakor se pojavlja v knjigah in v čimdalje večjem številu društvenikov. Dobro znamenje je tudi to, da se vrše vsakoletne volitve takó soglasno. — Zahvalja se gg. odbornikom „Maticе Slovenske“, takisto marljivemu tajniku g. *E. Lahu* in pregledovalcem rokopisov in računov. Govorèč o ustanovi Antona Kneza, pravi g. predsednik, da knjižice, katere bode izdajala „Matica“, sicer ne bodo ponosen nagrobni kamen njih ustanovitelju nego zgolj spominčice, ki pa bodo izvestno na čast národu slovenskemu. —

Račun o društvenem novčnem gospodarstvu v dóbi od dné 1. prosinca do dné 31. grudna 1891. leta se potrdi brez razgovora, ker je bilo društvenikom itak predloženo tiskano poročilo, katero so odobrili računski pregledovalci gg. *Fr. Bradaška*, *K. Žagar* in *G. Pirc*. „Matica“ je imela v 27. društvenem letu dohodkov v gotovini 12.023 gld. 09½ kr., troškov pa 6371 gld. 42½ kr., torej je prebitka 5651 gld. 67 kr. v gotovini, kateremu je še prišteti 11.224 gld. v obligacijah. Vse imenje je znašalo koncem 1891. leta 55.719 gld. 41½ kr., proti 53.824 gld. 21½ kr. z dné 31. grudna

1890. leta, torej se je pomnožilo za 1895 gld. 20 kr. „Matica“ je oskrbovala Jurčič-Tomšičevo ustanovo v znesku 2662 gld. 05 kr. in glavnico za spomenik dr. E. H. Coste v znesku 1355 gld. 39 kr., hranila pa je depoziti ljubljanske čitalnice v znesku 1000 gld. in odbora za Bleiweisov spomenik v znesku 2696 gld. 67 kr. Proračun za leto 1893. kaže 7635 gld. 90 kr. dohodkov in 7436 gld. 04 kr. troškov, torej je prebitka 199 gld. 86 kr. — Na predlog g. dr. K. viteza Bleiweisa se računski pregledovalci zopet izvolijo, nató pa se odobri proračun brez razgovora.

Društveni tajnik g. E. Lah poroča o društvenem delovanji od zadnjega velikega zbora. Dr. Jožef Starè je prevzel blagajništvo namesto umršega Robiča, dr. Fr. Detela je stopil na mesto dr. Poklukarja, mesto kanonika Ivana Flisa pa je ostalo nespopolnjeno; sicer v odsekih ni bilo nobene izpremembe. Odbor je imel tri redne in jedno izredno sejo, književni odsek se je sešel dvakrat, gospodarski odsek štirikrat, (O lanskim in letošnjim knjigah, katerih nató omenja poročilo, govorili smo vselej že sproti). Bezenškovo stenografijo pregledujejo sedaj češki strokovnjaki; v Knezovi knjižnici utegne iziti Velimirova povest »Mešetar«. Osnovalo se je nekaj novih poverjeništev, nekatera se še ustanové. Knjige se bodo tiskale v 2500 oziroma 2700 izvodih; svoje publikacije zamenjuje »Matica« z 29 društvi in je prejela junje 150 knjig, zvezkov in časopisov; po darilih jih je dobila 110. V književni zalogi je 14.764 knjig. »Matica« je tudi v tej dóbi brezplačno prepuščala starejše založne knjige, toda samó takšnim prosilcem, ki so društveniki, ali ki so obetali, da pristopijo »Matici«. — Umrli so društveniki: Luka Robič, Fr. Kotnik, A. Knez, Radivoj Poznik, Fr. Mikuš, Lovro Potočnik, dekan M. Freljih in Fr. Cegnar. Vsem bodi časten spomin! Gledé A. Kneza ustanove bodi omenjeno, da je po zaslugi gg. dr. Dolenca, dr. Staréta in dr. Tavčarja vsa stvar do malega že urejena. Ostalina utegne po inventuri, ako se odštejejo vsa volila, znašati okolo 30.000 gld.; od obrestij bode izdajala »Matica« vsako leto po jedno knjižico.

Po tem poročilu, ki se vzprejme pohvalno na znanje, predlaga župan g. Peter Grasselli v imeni »Matičinega« odbora: Veliki zbor „Matiice Slovenske“ izvoli preblagorodnega gospoda deželnega predsednika Andreja barona Winklerja zaradi njega velikih književnih zaslug za častnega člana. G. župan opozarja na izborni jezik v deželnem zakoniku, ki je zlasti zasluga g. deželnega predsednika; mimo tega se je od g. deželnega predsednika nadejati še več književnih proizvodov. Hvaležni pa mu moramo biti že zató, kar je doslej storil. Predlog se vzprejme jednoglasno in s splošnim odobravanjem.

Pri dopolnilnih volitvah so bili nató zopet izvoljeni gg. A. Bartel, dr. A. Jarc, Ivan Majcinger, M. Pleteršnik, A. Senkovič, dr. Jak. Sket, Fr. Šuklje, Ivan Vilhar, V. Zupančič in dr. Jernej Zupanec, namesto g. kanonika Ivana Flisa, ki se je odpovedal odborništvu, pa g. dr. Ivan Jancžič.

Obči zbor »Dramatičnega društva«. (Konec.) Obsirno tajnikovo poročilo je potrdil obči zbor z odobravanjem. Nató je poročal blagajnik, g. dr. Jos. Vošnjak o denarnem stanji. Dohodkov je bilo gld. 9618·38 (deželna in mestna podpora gld. 3250—, dohodki predstav gld. 3405·44, za 1200 gld. več nego lani, Kotnikovo volilo gld. 866·27, udnina gld. 352—), troškov pa gld. 9162·41 (režisér in kapelnik gld. 1068·30, plače igralcem gld. 2711·18, pevskemu zboru gld. 561·30, druga režija pri predstavah gld. 1551·94, garderoba gld. 651·53; nakupilo se je od cirkusa Sidoli za 200 gld. jako lepih oblek; za opereto »Mornarji na krov« gld. 130—, nagrade pisateljem in tantijéme za kupljene igre in opere gld. 470·90). Račun kaže torej prebitka gld. 455·97. Proračuna za prihodnjo dóbo še ni móči sestaviti; gotovi dohodki so le deželna podpora s 3000 gld., mestna ljubljanska s 1500 gld., udnine 500 gld. Troški se utegnejo povzdigniti